

ZAKON O ČEKU FBiH

Službene novine FBiH 32/00

I - OPCE ODREDBE

Član 1.

Ovim zakonom uređuje se forma i sadržaj čeka, te poslovanje cekom na teritoriji Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Federacija).

Član 2.

Cek, u smislu ovog zakona, predstavlja sredstvo plaćanja.

Član 3.

U ovom zakonu:

- 1) "Indosament" označava prijenos prava iz Čeka na novog imaoča čeka,
- 2) "Odgovornost i plaćanje" označava isplatu po vidjenju, isplatu cijele sume ili izvjesnog dijela jamstvom,
- 3) "Regres zbog neisplate" označava mogućnost ostvarivanja regresa protiv indosanta, trasanta i avaliste u slučaju odbijanja isplate čeka, jednog od njih,
- 4) "Umnozavanje" označava mogućnost izdavanja Čeka u zemlji i inozemstvu u dva ili više istovjetnih primjeraka,
- 5) "Zastara" predstavlja mogućnost zastarijevanja postrazivanja iz čeka,
- 6) "Tuzba iz temeljnog odnosa" je mogućnost povrata Čeka redovnom parnicom protiv trasanta ili svoga neposrednog indosanta umjesto podizanja regresne tuzbe.

II - IZDAVANJE I OBLIK ČEKA

Član 4.

Ček sadrži:

- 1) oznaku za cek, napisanu u samom slogu isprave ili, ako je ova izdata na stranom jeziku, izraz koji na tome jeziku odgovara pojmu čeka,
- 2) bezuvjetni uput da se plati određena svota novca iz trasantovog pokriva,
- 3) ime onoga koji treba platiti (trasat),
- 4) mjesto gdje treba platiti,
- 5) oznaku dana i mjesta izdavanja čeka,
- 6) potpis onoga koji je Ček izdao (trasant).

Clan 5.

- (1) Ček koji je plativ u zemlji može se trasirati samo na banku.
- (2) Ček plativ izvan zemlje može se, prema zakonu mjesta placanja, trasirati i na druga lica.

Clan 6.

- (1) Isprava u kojoj ne bi bilo ma kojeg od sastojaka navedenih u članu 4. ili koja nije trasirana prema članu 5. ovog zakona ne vrijedi kao ček, osim u slučajevima koji su određeni u sljedećim stavovima.
- (2) Ako nije naročito određeno, vrijedi kao mjesto placanja ono mjesto koje je označeno kraj trasantovog imena.
- (3) Ček u kojem nije naznačeno mjesto izdavanja smatra se da je izdat u mjestu koje je označeno kraj trasantovog imena.
- (4) Određivanje kamata u ceku smatra se kao da nije napisano.

Clan 7.

- (1) Ček se smije trasirati samo na ono lice kod koga trasant ima pokrice kojim može raspolagati putem ceka, na osnovu izricitog ili precutnog sporazuma s tim licem.
- (2) Trasant, koji izda nepokriven Ček dužan je dati imaocu Čeka potpunu odsetu.

Clan 8.

- (1) Ček može glasiti na ime, po naredbi ili na donosioca.
- (2) Ček na ime koji sadrži oznaku "ili donosioca", odnosno drugi izraz koji isto znači, vrijedi kao Ček na donosioca.
- (3) Isto tako, Ček bez oznake lica kojem se ima platiti (korisnik, remitent) vrijedi kao Ček na donosioca.
- (4) Ček može glasiti i na ime po naredbi samog trasanta.
- (5) Ne vrijedi Ček na donosioca u kome su trasant i trasat jedno isto lice.

Clan 9.

Trasant odgovara za isplatu. Svaka odredba kojom bi se on oslobadjao odgovornosti za isplatu smatra se da nije napisana.

III - INDOSAMENT

Clan 10.

- (1) Ček na donosioca prenosi se jednostavnom predajom. Svaki drugi ček, iako i nije izricito trasiran po naredbi, prenosi se indosamentom.
- (2) Ček u kojem je trasant stavio riječi: "ne po naredbi" ili drugi izraz koji znači isto, prenosi se samo u obliku i sa efektima običnog ustupa (cesije).

(3) Ček na donosioca može se pretvoriti u Ček na ime ili u Ček po naredbi odgovarajućim punim indosamentom.

Clan 11.

- (1) Indosament mora biti bezuvjetan. Svaki uvjet koji bi bio stavljen smatra se kao da nije napisan.
- (2) Djelimičan indosament je nevaljan.
- (3) Isto tako, nevaljan je i trasatov indosament.
- (4) Indosament "na donosioca" vrijedi kao bjanko indosament.
- (5) Ko god, izuzimajući trasata, stavi na poledjini Čeka izdatog na donosioca svoj potpis, ne ispisujući odredbu o indosamentu, odgovara kao trasantov avalista. Ček ovim ne gubi osobinu Čeka na donosioca.
- (6) Indosament na trasata vrijedi kao priznanica o isplati.

IV - ODGOVORNOST I PLACANJE

Clan 12.

Izjava o akceptu koja bi se stavila na Ček nema cekovno-pravni efekat

Clan 13.

- (1) Isplata Čeka može se za cijelu cekovnu svotu ili za izvjestan njen dio osigurati jamstvom (avalom).
- (2) Izuzimajući trasata, ovo osiguranje može dati svako treće lice, pa i ono koje je Ček potpisalo.

Clan 14.

- (1) Ček se plaća po vidjenju.
- (2) Ne vrijedi kao Ček isprava u kojoj bi dospelost bila drukcije naznačena.

Clan 15.

(1) Ček koji se ima platiti u nasoj zemlji mora se trasatu podnijeti na isplatu, i to računajući od dana izdavanja:

- 1) U roku osam dana ako je mjesto izdavanja i plaćanja u nasoj zemlji jedno isto, a u roku petnaest dana ako su to različita mjesta,
- 2) U roku dvadeset dana ako je Ček izdat u bilo kojoj evropskoj zemlji,
- 3) U roku od sezdeset dana ako je Ček izdan u bilo kojoj zemlji izvan Evrope.

(2) Izuzetno od stava 1. ovog člana, cirkulirani Ček može se podnijeti na isplatu i u roku šest mjeseci od dana izdavanja.

(3) Smatra se da je Ček podnesen na isplatu i onda kad je podnesen nekoj ovlaštenoj organizaciji za obavljanje platnog prometa (u daljem tekstu: OOPP) čiji je trasat član ili kod koga ima zastupnika.

Clan 16.

Kad se Ček trasira iz jednog mjesta u drugo mjesto i kada se u tom mjestu primjenjuje drugi kalendar, onda se dan izdavanja dovodi na dan koji mu odgovara u kalendaru, koji vrijedi u mjestu placanja, pa se prema tome određuje dospijeće.

Clan 17.

(1) Nemaju nikakvog utjecaja na efekat Čeka trasantova smrt ni njegova cekovna nesposobnost za obavezivanje, kad nastupe nakon izdavanja ceka.

(2) Trasat mora odbiti isplatu Čeka ako zna da je nad imovinom trasanta otvoren stečaj.

Clan 18.

(1) Opozivanje Čeka djeluje:

1) kad protekne rok koji je određen za podnošenje radi isplate,

2) ako trasant neposredno pošalje Ček koji glasi na ime ili "po naredbi" trasatu, s odredbom da ga namiri licu oznacenom u ceku, a opozivanje stigne trasatu prije nego što je ta odredba izvršena.

(2) Kad nema opozivanja, trasantova je dužnost prema trasantu da Ček isplati i nakon sto protekne rok za podnošenje, osim ako ne postoji drugaciji sporazum.

(3) Trasant koji bi nakon isteka roka za podnošenje raspolagao pokrićem, mada nije pravovaljano opozvao cek, odgovara za naknadu štete.

Clan 19.

(1) Prilikom isplate Čeka trasat može zahtijevati da mu imalac preda Ček s potvrdom na njemu da je isplacen.

(2) Imalac Čeka može odbiti djelomičnu isplatu.

(3) U slučaju djelomične isplate trasat može zahtijevati da se ona zabilježi na ceku i da mu se uz to izda priznanica na isplacenu svotu.

Clan 20.

(1) Ček koji je s prednje strane precrtan dvjema uporednim crtama može imalac Čeka naplatiti samo preko banke (clan 5.). Ovo precrtavanje može izvršiti bilo trasant bilo imalac ceka.

(2) Precrtavanje može biti opće ili posebno.

(3) Precrtavanje je opće ako između dviju njegovih crta nije ništa naznačeno ili ako je napisano "banka", odnosno kakav drugi izraz koji znači isto. Precrtavanje je posebno, ako je između njegovih crta napisano ime neke određene banke.

(4) Opće precrtavanje može se pretvoriti u posebno, a posebno ne može u opće.

(5) Ček sa posebnim precrtavanjem može imalac Čeka naplatiti samo preko banke označene u precrtavanju time da on može odrediti neku drugu banku da obavi tu naplatu.

(6) Brisanje precrtavanja ili imena označene banke smatra se kao da nije obavljeno.

(7) Trasat koji, u slučaju općeg precrtavanja, ne isplati Ček banci nego kojem drugom licu, ili koji u slučaju posebnog precrtavanja isplati Ček kojoj drugoj, a ne u precrtavanju označenoj banci, odgovara za nanesenu štetu. Naknada štete ne može biti veća od čekovne svote.

Član 21.

(1) Trasant, a i svaki imalac čeka, može zabraniti da se Ček isplati u gotovom novcu. Radi toga on mora na prednjoj strani čeka, preko sloga napisati: "samo za obracun" ili kakav drugi izraz koji znači isto.

(2) U slučaju iz stava 1. ovog člana Ček se može namiriti samo obracunom sa trasatom ili sa licem koje ima kod trasata racun ili sa članom OOPP koji postoji u mjestu plaćanja. Ako trasat nije član OOPP, on može prilikom podnošenja Čeka označiti na njemu nekog člana OOPP u svrhu obracunanja. Ovakav obracun vrijedi kao isplata.

(3) Oznaka: "samo za obracun" ne može se opozvati. (4) Ako ne postupi po odredbi za obracun, trasat odgovara najviše do iznosa čekovne svote za štetu koju bi na taj način uzrokovao.

V - REGRES ZBOG NEISPLATE

Član 22.

(1) Imalac Čeka može ostvariti regres protiv indosanta, trasanta i avalista ako bude odbijena isplata Čeka koji je podnesen na vrijeme (član 15.).

(2) Podnošenje na isplatu i neisplatu moraju biti utvrđeni:

1) javnom ispravom ("protest zbog neisplate"), ili

2) pisanom trasantovom izjavom na ceku kojom odbija isplatu, s naznačenjem dana kad je Ček bio podnesen; izjava se mora u protestnom roku unijeti u registar protesta, u čemu protestno tijelo stavlja potvrdu na ceku, odnosno njegovom alonzu, ili

3) datiranom potvrdom OOPP, kojom se utvrđuje da je Ček bio podnesen na vrijeme i da nije namiren obracunom.

(3) Protest zbog neisplate mora se podići prije nego što protekne rok za podnošenje. Ali, za Ček podnesen na isplatu posljednjeg dana roka za podnošenje, ako ne bude isplaćen, protest se može podići još i prvog dana koji za ovim danom dolazi.

VI - UMNOZAVANJE

Član 23.

(1) Ček izdat u zemlji, a plativ izvan nje, može se izdati u dva ili više istovjetnih primjeraka. U slogu svakog primjerka mora se staviti njegov tekuci broj: ako se to ne učini, svaki primjerak vrijedi kao poseban cek. (2) Ček na donosioca ne može se umnozavati. VII - ZASTARA

Član 24.

(1) Regresni zahtjevi imaoća Čeka protiv indosanta i protiv trasanta zastarijevaju za šest mjeseci od proteka roka za podnošenje na isplatu.

(2) Regresni zahtjevi indosanata jedan protiv drugih i protiv trasanta zastarijevaju za šest mjeseci od dana kada je indosant iskupio Ček ili od dana kada je protiv njega kod suda postupljeno.

VIII - TUZBA IZ OSNOVNOG ODNOSA

Clan 25.

(1) Umjesto da podigne regresnu tuzbu (clan 22.), imalac cekaa, ako nije dukcije ugovoreno, moze uz povrat Čeka ostvariti redovnoj parnici protiv trasanta ili svoga neposrednog indosanta potrazivanje proisteklo iz pravnog odnosa koji je bio osnov izdavanja ili prijenosa cekaa.

(2) Potrazivanje iz osnovnog odnosa imalac Čeka moze ostvariti i onda kad nisu ispunjeni uvjeti za regres ili ovaj zastario. Ali u ovom slucaju, imaocu se od njegove trazbine odbija iznos stete koju je tuzeni duznik pretrpio zbog nepravodobno ucinjenog ili zbog propustenog podnosenja cekaa.

IX - ODREDBE ZAKONA O MJENICI KOJE SE PRIMJENJUJU NA CEK

Clan 26.

Na Ček se primjenjuju sljedece odredbe Zakona o mjenici ("Sluzbene novine Federacije BiH", broj 32/00):

1) o razlikama o svoti (clan 8.)

2) o pravoaljanosti potpisa na mjenici lica navedenih u clan 10. Zakona o mjenici, kao i o pravoaljanosti potpisa lica koje radi bez ovlastenja ili koje prekoraci svoje ovlastenje,

3) o indosamentu (cl. 14. do 19.), izuzev odredbe o akceptiranju i odredbe clan 18. stav 2. Zakona o mjenici,

4) o avalu (cl. 32. i 33.), time da trasatov aval nema cekovnopravni efekta,

5) o placanju (clan 42.),

6) o izvjestavanju (clan 46.), o napomeni "bez troskova" (clan 47.), o solidarnoj odgovornosti (clan 48.), o regresnoj svoti (clan 49, stav 1. i clan 50.), o predaji isprava i precrtavanju indosamenata (clan 51.), u svim navedenim clanovima izuzimaju se odredbe o akceptu i o kamatama odredjenim u ispravi,

7) o visoj sili (clan 55.), izuzev odredbi o akceptiranju,

8) o umnozavanju (clan 66.) izuzev druge recenice prvog stava,

9) o preinacanju mjenice (clan 70.) izuzev odredbi o akceptiranju i s dodatkom: "stetu koja proistekne iz iskupljenja preinacenog kao i laznog Čeka snosi tasant preinacenog Čeka odnosno neistiniti trasant laznog cekaa, ako su bilo ova lica (trasant), bilo njihovi namjestenici kojima je povjereno rukovanje cekovima krivi u pogledu preinacenja cekaa, odnosno zbog izdavanja laznog cekaa. U svakom drugom slucaju stetu snosi trasat. Protivna pogodba nema pravnog efekta".

10) o protestu (cl. 71. do 78. i clan 79. stav 2.) izuzev odredbi o akceptiranju i o protestiranju na osnovu prijepisa Čeka (clan 73. tacka 1.),

11) o zastari (cl. 81. do 86.), 12) o neopravdanom obogaćenju (clan 87.) izuzev odredbe o akceptantu, ali samo ako nema mjesta tuzbi iz clana 25. stav 1. ovog zakona, 13) o pravu zaloga i pridržaja (cl. 88. i 91.), 14) o amortizaciji mjenice (cl. 92. i 95.) izuzev odredbi o akceptiranju,

15) o sukobima zakona (cl. 96. i 97.),

16) ostale odredbe (cl. 98. do 102. i clan 103. st. 1. i 3., izuzev propisa o akceptiranju, te cl. 104. i 105.).

Clan 27.

Za sudsko ostvarivanje cekovnopravnih regresnih zahtjeva vrijede isti propisi o nadležnosti i postupku koji vrijedi za mjenicnopravne regresne zahtjeve.

X - KAZNENE ODREDBE

Clan 28.

(1) Novčanom kaznom od 1.000 KM do 5.000 KM kaznit će se za prekršaj pravno lice: 1) koje trasira Ček bez datuma ili s neistinitim datumom izdavanja, 2) koje Ček iz tacke 1. stav 1. ovog clana iako zna za njegove nedostatke preuzme, prenese ili isplati, 3) koje trasira Ček protivno odredbi clana 5. ovog zakona, 4) koje pretvori poseban precrtaj u opci ili izbrise bilo precrtaj bilo ime oznacene banke (clan 20.). (2) Za prekršaj iz stava 1. ovog clana kaznit će se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom od 100 KM do 1.000 KM. (3) Za prekršaj iz stava 1. ovog clana kaznit će se i fizicko lice- izdavalac cek, novčanom kaznom od 100 KM do 500 KM. (4) Za prekršaje iz stava 1. ovog clana, može se, u srazmjeri sa visinom pricinjene stete ili neizvrsene obaveze izreci novcana kazna najviše do dvadesetostrukog iznosa pricinjene stete ili neizvrsene obaveze koja je predmet prekršaja.

Clan 29.

(1) Novčanom kaznom od 1.000 KM do 10.000 KM kaznit će se za prekršaj pravno lice: 1) koje kao trasant Čeka izda Ček za koji nema uopce ili nema dovoljno pokrica, 2) koje kao trasant cek, iako je znala da Ček ne može pravovaljano opozvati, tako raspolaze pokricem da onemoguci isplatu Čeka (clan 18.). (2) Za prekršaj iz stava 1. ovog clana kaznit će se odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom od 200 KM do 2.000 KM. (3) Za prekršaj iz stava 1. ovog clana kaznit će se i fizicko lice - izdavalac cek, novčanom kaznom od 200 KM do 500 KM. (4) Za prekršaj iz stava 1. ovog clana može se u srazmjeri sa visinom pocinjene stete ili neizvrsene obaveze izreci kazna najviše do dvadesetostrukog iznosa pricinjene stete. (5) U slucaju iz stava 1. ovog clana trasant je duzan imaocu Čeka nadoknaditi stetu (clan 7.).

Clan 30.

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 1.000 KM do 5.000 KM kaznit će se za prekršaj pravno lice ako postupi protivno odredbi clana 31. ovog zakona. (2) Za prekršaj iz stava 1. ovog clana kaznit će se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom u iznosu od 100 KM do 2.000 KM. (3) Za prekršaje iz st. 1. i 2. ovog clana kaznit će se i fizicko lice novčanom kaznom u iznosu od 100 KM do 1.000 KM.

XI - PRELAZNE I ZAVRSNE ODREDBE

Clan 31.

Zabranjeno je pravnim i fizickim licima izdavanje i upotreba pisanih isprava (bonova i sl.) koje sluze kao sredstvo placanja proizvoda i usluga te za isplatu placa i naknadu troskova i ostalih materijalnih prava, cije izdavanje i upotreba nisu utvrdjeni zakonom i drugim propisima na osnovu zakona.

Clan 32.

(1) Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje da vazi Zakon o ceku ("Sluzbeni list RBiH", broj 2/92). (2) Na oblik i efekat cekovnih izjava koje su date po cekovima izdatim prije stupanja na snagu ovog zakona, kao i na radnje potrebne za odrzavanje i ostvarivanje cekovnih prava, primjenjuju se odredbe dosadasnjeg zakona.

Clan 33.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Sluzbenim novinama Federacije BiH".